WWW.INKY.SK

PRIJAŤ-ŽIŤ-SLÁVIŤ-ODOVZDAŤ — Súčasť seriálu
Božie konanie; apoštolát; výchova detí; sviatosti; — Tématický okruh
235/2006 — Poradové číslo

OSLAVA V LITURGII

Jún 2006

„14 Keď prišla hodina, zasadol za stôl a apoštoli s ním. 15 Tu im povedal: „Veľmi som túžil jesť s vami tohoto veľkonočného baránka skôr, ako budem trpieť. 16 Lebo hovorím vám: Už ho nebudem jesť, kým sa nenaplní v Božom kráľovstve.“ 17 Vzal kalich, vzdával vďaky a povedal: „Vezmite ho a rozdeľte si ho medzi sebou. 18 Lebo hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z plodu viniča, kým nepríde Božie kráľovstvo.“ 19 Potom vzal chlieb a vzdával vďaky, lámal ho a dával im, hovoriac: „Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás. Toto robte na moju pamiatku.“ 20 Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.“

(Lk 22,14–20)

Milí bratia a sestry!

Oslavovanie, aj to formálne, úradné, oficiálne, je niečo, čo máme my, ľudia, v krvi. *Ak sa vrátime k príkladu s novomanželmi z minulej katechézy, potom je jasné, že oslava v ich živote má svoje pevné miesto: oslava narodenín, oslava menín, oslava výročia sobáša, alebo len taký „obyčajný“ a predsa slávnostný nedeľný obed, na rozdiel od „zhltnutia niečoho“ cez týždeň; azda dokonca aj niekde v príjemnej reštaurácii…* Život jednoducho obsahuje okamihy všedné i okamihy slávnostné a jedno i druhé je naplnením a vyjadrením jednej a tej istej lásky.

Každá takáto oslava v sebe spája dva charakteristické prvky:

- Je za ňou nejaká konkrétna a dôležitá, oslavyhodná **UDALOSŤ**;
- a je istým spôsobom ritualizovaná, štylizovaná, má svoj **OBRAD**, svoj priebeh, nie je len spontánna, ale aj viac, či menej oficiálna.

Inak to, samozrejme, nie je ani pri oslave Boha. **Liturgia je totiž presne toto: obradná, slávnostná oslava mocných skutkov Božích, ktoré sa práve dejú!**

1. aspekt: UDALOSŤ za liturgiou

Liturgia je vždy previazaná s udalosťou, ktorú oslavuje. Spravidla je to **sviatosť**. Jedna z definícií sviatosti je, že je to „**znak, ktorý naznačuje a *spôsobuje* milosť**“, čiže konkrétne a veľmi krásne Božie konanie:

- KRST je liatím vody na hlavu na znak očistenia. Spôsobuje odpustenie hriechov, skutočné očistenie a prijatie krsteného človeka za Božieho syna, či dcéru a dediča všetkého.
- SPOVEĎ je obnovením tejto adopčnej Zmluvy a synovského vzťahu k Bohu po tom, čo bolo jedno i druhé zničené ich vypovedaním zo strany človeka v ťažkom hriechu.
- SOBÁŠ je vyliatím Božej milosti na muža a ženu, ktorí prijímajú manželské *poslanie*, aby ho z lásky a s láskou naplnili v Cirkvi. Podobne funguje aj KŇAZSTVO.
- EUCHARISTIA je akt, v ktorom sa Zmluva medzi Bohom a ľuďmi potvrdzuje a oslavuje. V jej centre je chlieb a víno a Ježišove slová, ktoré aj naozaj spôsobujú to, čo naznačujú: Telo a Krv Kristovu.
- BIRMOVANIE, je udalosť, pri ktorej na znak pomazania olejom zostupuje na človeka skutočné pomazanie, ktorým je Boží Ducha a Jeho dary, uschopňujúce k plnosti svedectva.
- POMAZANIE chorých je nakoniec akt, v ktorom Boh uzdravuje a posilňuje v chorobe.

Niektoré udalosti za liturgiou sviatostné nie sú, ale sú rovnako zázračné, napríklad:

- POHREB, pri ktorom liturgia oslavuje nádherný fakt, že pre veriaceho i sama smrť prestáva byť smrťou a stáva sa radostným okamihom narodenia sa pre nový, skutočný *Život*, v porovnaní s ktorým je to, čo žijeme na Zemi, iba tieň a odblesk budúcej krásy.

2. aspekt: OBRADNÁ oslava v liturgii

Všetky tieto udalosti *za* liturgiou sú skutočné a reálne. V prípade sviatostí ich sprevádza **znak, ktorý toto reálne, ale očiam neviditeľné *konanie* Boha zviditeľňuje**: chlieb, víno a slová premenenia, liatie vody v krste, slová manželského sľubu, olej pri pomazaní chorých… *Je to podobné, ako keď snúbenec zviditeľní svoju inak neviditeľnú lásku k snúbenici snubným prsteňom, kyticou, pozvaním na večeru, alebo iným vonkajším znamením.*

V podstate by úplne stačili tieto jednoduché znaky. Na krst stačí prísť, poliať dieťa vodou, povedať slová: „Peter, ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého!“ a je to. Celý krst by netrval dlhšie, než tridsať sekúnd a bol by pritom skutočný, reálny a plne účinný. Aj Eucharistiu by sme v pokoji dokázali zvládnuť za dve-tri minúty: oľutovanie hriechov, vyznanie viery, slová premenenia, prijímanie – a môžeme ísť domov. Sobáš rovnako. Bez všetkého, len tak, kdesi na rohu ulice, či v suteréne. Nakoniec, asi takto nejako pokrstil Filip onoho eunucha…

Lenže čosi by nám pri tom chýbalo. **Nie sme nastavení na to, aby sme dokázali vnímať veľké veci v malých náznakoch a pritom nestratili zo zreteľa ich skutočnú veľkosť**. Vidieť to napríklad aj na jednom milom starozákonnom príbehu o malomocnom Námanovi:

„8 Keď Boží muž Elizeus počul, že si kráľ Izraela roztrhol rúcho, poslal ku kráľovi s odkazom: „Prečo si si roztrhol rúcho?! Nech príde ku mne a dozvie sa, že v Izraeli je prorok.“ 9 Náman teda išiel so svojimi koňmi a mužmi a zastal predo dvermi Elizeovho domu. 10 Elizeus poslal k nemu posla s odkazom: „Choď a okúp sa sedem ráz v Jordáne, potom ti telo ozdravie a budeš zasa čistý!“ 11 Náman sa rozhneval a odišiel so slovami: „Nazdával som sa, že naisto vyjde ku mne a bude vzývať meno Pána, svojho Boha, rukou sa dotkne miesta a odstráni malomocenstvo. 12 Nie sú rieky Damasku Abana a Farfar lepšie ako všetky rieky Izraela?! Nemôžem sa v nich okúpať a očistiť sa?“ Obrátil sa a rozhnevaný odchádzal.“ (2

Krľ 5,8–12). Náman očakával, že skutočne *veľká vec* bude sprevádzaná aj veľkými, komplikovanými a hlavne dlhými *obradmi*. Čím väčšia vec, tým viac času, námahy a konania by si mala vyžadovať. To predsa dá rozum. Preto nedokázal stráviť Elizeovo doporučenie.

A potom je tu ešte druhá vec: to máme taký obrovský a zázračný okamih skutočného a spásonosného Božieho konania prežiť len tak, „na stojáka“, za pol minúty??? Bez oslavy, bez dostatku času a spôsobov, ako vyjadriť svoju účasť na tomto konaní, svoju radosť, bez priestoru na oslavu a zvelebovanie Boha? To predsa nejde, to sa nedá! To je neprirodzené, priam nemožné!

Z tohto všetkého sa nakoniec rodí **LITURGIA: jasavá, spoločná, obradná a ritualizovaná slávnostná oslava Boha, ktorý práve tu a teraz koná veľké veci a ktoré liturgia zviditeľňuje a akoby rámuje do primeraného rámca**. *Predstavte si, že máte veľký Problém. Zrazu sa objaví Ježiš. Utekáte mu naproti. On kráča okolo Vás, idete za ním, kričíte od radosti, skáčete a tancujete, pretože Ježiš Vás prišiel zachrániť. Ježiš príde k Vášmu Problému, vloží naň ruky – a Problém sa rozplynie. Viac ho niet! Všade dookola zaduní ohromný výdych úľavy a potom lavína veľkej radosti. Spolu s Ježišom idete dole, do dediny, tam sadnete k veľkej hostine a oslavujete a spievate až do rána!* Presne toto je liturgia!

Je to tá najprirodzenejšia a najnormálnejšia vec na svete. Kde Boh koná zázračné skutky, tam je vždy aj miesto pre ich spoločnú, oficiálnu oslavu, ktorou vzdávame Bohu česť tak akosi viac, než iba keď sa *súkromne poďakujeme*…

Samozrejme, táto malá úvaha zďaleka nevyčerpala všetky aspekty liturgie. Ale možno nám pomôže viac pochopiť jej srdce, jej samú podstatu!

DO PRAXE:

- **Podstatou liturgie je UDALOSŤ**. Božie reálne, nádherné a spásonosné konanie.

- **POHNÚTKOU k účasti na liturgii je potom skúsenosť tohto Božieho spásonosného konania**. Ak nie sme Bohu otvorení a nie sme tak prístupní Jeho konaniu, potom je pre nás liturgia nezmyselná. Oslavovať sa dá iba *niečo*, ale tam, kde nie je *nič*, tam pozvanie k oslave vyznieva absurdne. Preto sa u množstva ľudí oslava sv. omše mení iba na „nedeľnú povinnosť“, ktorú si „musia odbaviť“, aby nemali hriech a kam musia deti „vyháňať“, lebo je to nuda nad nudy a deti by radšej ostali doma sledovali omnoho vzrušujúcejšie rozprávky v televízii. Toto vyprázdnenie liturgie nie je ničím iným, než vonkajším dôsledkom toho, že človek je pred Bohom uzavretý a ešte nikdy sa Mu vo viere skutočne neotvoril.

- **Veľká a osudná chyba nášho apoštolátu** spočíva v tom, že často ako prvé začneme človeka naháňať k liturgii. Poznáte to: „Choď do kostola, mal by si chodiť aspoň v nedeľu! A aj na spoveď by si mal ísť!“ a podobne. Zväčša nepochodíme, lebo pre neveriacich ľudí je liturgia iba absurdný a „tmársky“ rituál, prípadne, v „lepšom“ prípade, nudná povinnosť, do ktorej sa im vôbec nechce. Našou úlohou nie je naháňať ľudí do kostola. K čomu by to bolo? Najprv je potrebné pomôcť im prekonať strach z Boha, pomôcť im uveriť Mu, otvoriť sa Mu, zažiť Božie spasiteľné konanie – a potom im môžeme ponúknuť liturgiu a kostol ako priestor, kde môžu oslavovať a ďalej zažívať tieto mocné Božie skutky!

- **Túto istú chybu často opakujeme aj pri výchove detí**, keď namiesto toho, aby sme dieťa *najprv* priviedli k živému Bohu a pomohli mu vytvoriť s Ním vzťah dôvery a lásky; tak ho jednoducho iba naučíme recitovať modlitby, v nedeľu ísť do kostola a aby mal všetky sviatosti „na poriadku“. Pozor na to!

- **Nevedomosť ohľadom liturgie** je tiež vec tragická. Ťažko sa totiž môžeme zúčastňovať na oslave, ak nepoznáme jej pravidlá a význam jej symbolov. Koľko ľudí vlastne ani nevie, kedy vstať a kedy si sadnúť pri omši? To ale znamená, že v praxi ani nevedia *prečo* sa teraz sedí a *prečo* sa teraz stojí a čo sa tým vlastne navonok vyjadruje! Ako sa potom môžu zúčastňovať na duchu liturgie, keď je pre nich sama liturgia iba akousi nepochopiteľnou a zložitou spartakiádou? Liturgia je vec zázračnejšia, než si často uvedomujeme a stojí za to naštudovať si ju. Napríklad z kníh Josepha Ratzingera: *Duch liturgie* a Paula De Clerca: *Moudrost liturgie a jak jí porozumět*.

A keď najbližšie pôjdete na sv. omšu, vychutnajte si ju! Kázeň a príhovory kňaza sú pekné a isto dôležité, ale to hlavné sa odohráva *okolo nich*! Ponorte sa do tohto konania a nechajte sa ním uchvátiť! Pre otvorené srdce, spočívajúce v Bohu, je sv. omša miestom extázy i pohrúženia súčasne!

Váš Inky